

IO1 – Prktikat më të mira për “riciklimin rastësor krijues” tek NJEREZIT E RRITUR

Përmbajtja e projektit

Situata aktuale e manaxhimit të mbetjeve në shtetet partnere.

- Shqipëri
- Greqi
- Itali
- Poland
- Romani

Mbledhja e të dhënave

Të dhënat demografie

Sjelljet dhe zakonet e riciklimit

Lista e PRO dhe KUNDER

Koleksioi i praktikave më të mira

Tetor 2021

Përmbledhja e projektit

Në Europë, çdo vit, çdo person përdor 16 ton materiale, nga të cilat 6 ton kthehen në mbeturina. Vitet e fundit, totali i mbeturinave të prodhuara në BE arrijnë në 2,5 billion ton/vit dhe vetëm 36% u ricikluan. Shëndërrimi i mbeturinave në burime është çelësi i ciklit ekonomik dhe mbështetja e Bashkimit Europian për menaxhimin e mbetjeve bazohet në parandalimin dhe ripërdorimin, riciklimin, rikuperimin. Në përputhje me këtë, Programet e 7-të dhe i 8-të të Veprimit për Mjedisin vendosin, ndër të tjera, objektivat prioritarë të poshtëshënuara për politikën e mbetjeve në BE: të reduktoj sasinë e mbetjeve të gjeneruara dhe të maksimizojë riciklimin dhe ripërdorimin; të zgjerojë jetën e produktit dhe të mbajë materialet në ciklin ekonomik për aq kohë sa të jetë e mundur.

Në këtë kontekst, "RecyclArt" objektivi i përgjithshëm i projektit është të përmirësojë punueshmërinë e të rriturve duke rritur aftësinë e tyre në fushën e riciklimit me dizajn kreativ duke zhvilluar një program transnacional për promovimin e aktiviteteve për riciklimin e mbetjeve tek të RRITURIT.

Situata aktuale e menaxhimit të mjetëve në shtetet partnere.

Albania

Shqipëria ka kuadrin ligjor të mëposhtëm për menaxhimin e mbetjeve, vendim i Këshillit të Ministrave nr.175 datë 19.01.2011 për miratimin e strategjisë kombëtare të menaxhimit të mbetjeve dhe Planit Kombëtar të Menaxhimit të Mbetjeve; Ligji për Menaxhimin e Integruar të Mbetjeve nr. 10463 nga 22.09.2011; ligji nr. 156 nga data 10.10.2013 disa ndryshime në ligjin nr. 10463 datë 22.09.2011 për Menaxhimin e Integruar të Mbetjeve, i ndryshuar; dhe vendimin nr. 418 datë 27.05.2020 për miratimin e Dokumentit të Politikës Strategjike dhe Planit Kombëtar për Menaxhimin e Integruar të Mbetjeve 2020-2035.

Aktualisht në Shqipëri ka 57 kompani të licencuara për riciklimin e mbetjeve dhe pothuajse gjysma e tyre janë të përqendruara në qarkun e Tiranës (Tiranë-Durrës). Pjesa tjetër operon në qytete si Shkodra Elbasan, Fier, Lezhë, Vlorë, Korçë. Ka pak ose nuk ekzistojnë në qytete të tjera. Vlerësohet se vendi ka rreth 30 000 njerëz që

ushtrajnë veprimtarinë e grumbullimit të mbetjeve në mënyrë individuale dhe të paligjshme, pa sigurime shëndetësore dhe sociale. Edhe pse objektivi i Strategjisë Kombëtare për vitin 2030 parashikon që 55% e mbetjeve të riciklohen, shumë prioritet i është dhënë landfillleve dhe inceneratorëve. Vendi ka tashmë 3 kompani të mëdha inceneratorësh në qytetet e Elbasanit, Fierit dhe Tiranës, nga të cilat punon vetëm një. Ka vështirësi për të përcaktuar qartë shkallën e riciklimit dhe aq më tepër riciklimin nëpërmjet artit, në Shqipëri, pasi nuk dihet shkalla apo mënyra se si menaxhimi i mbetjeve ndikon në mjedis dhe në shëndetin e njeriut. Edukimi në lidhje me mbrojtjen e mjedisit dhe zhvillimin e qëndrueshëm nuk zhvillohet në të gjitha nivelet dhe nuk është i integruar në sistemin arsimor, ndaj kjo domosdoshmëri varet nga iniciativat e vetë institucioneve arsimore, agjencive ndërkombëtare dhe organizatave lokale të shoqërisë civile. Menaxhimi i mbetjeve urbane në Shqipëri është i decentralizuar. Procesi i menaxhimit të mbetjeve është në kompetencën e pushtetit vendor. Në shumicën e qyteteve shërbimi i grumbullimit dhe transportit të mbetjeve kryhet nga kompani private të menaxhimit të mbetjeve, të cilat janë të kontraktuara nga bashkitë. Sfida më e madhe në Shqipëri është zbatimi i strategjisë së ndarjes së mbetjeve; tre kosha për menaxhimin e mbetjeve sa më shpejt të jetë e mundur praktikisht me ngjyra: kafe ose jeshile për materialet organike të kompostueshme, blu për materialet e riciklueshme të thata, të zeza për mbetjet e tjera komunale. Sfida të tjera janë: krijimi i një sistemi të fortë dhe periodik mbikëqyrjeje dhe llogaridhënieje për zbatimin e legjislacionit nga organet e qeverisjes vendore; krijimi i bazës së të dhënave të mbetjeve urbane, mbi gjenerimin, klasifikimin, përpunimin, etj; zbatimi i sanksioneve ndaj shkelësve për shkeljet e konstatuara; përmirësimi i vlerësimit aktual të pamjaftueshëm të komponentëve të ndryshëm të Menaxhimit Financiar dhe Kontrollit në fushën e mbetjeve urbane; përmirësimi i infrastrukturës së nevojshme për shërbimin e menaxhimit të mbetjeve, si dhe vendosja e procedurës (p.sh. procesi i tenderimit) për angazhimin e ndërmarrjeve të sektorit privat për të ofruar shërbime efikase dhe efektive të menaxhimit të mbetjeve.

Greqi

Greqia ka bërë përparim të konsiderueshëm në 20 vitet e fundit në riciklimin dhe rikuperimin, por ende nuk ka rezultate të mira lidhur me zbatimin dhe arritjen e qëllimit.

Sot Greqia ka një legjislacion kombëtar për riciklimin, pak a shumë të harmonizuar me objektivat dhe legjislacionin e Bashkimit Europian. Shqetësimi qëndron kryesisht në fushën e zbatimit dhe arritjes së qëllimit. Legjislacioni i parë dhe themelor specifik grek për riciklimin dhe ripërdorimin ishte ligji 2939 i vitit 2001, i cili performoi mjaft mirë dhe çoi në një mbulim prej 95% të vendit me një sistem prej 2 koshash për ambalazhim, i kënaqshëm për vitin 2001, por jo për sot. Ai çoi gjithashtu në krijimin e "sistemeve të riciklimit" për materialet si bateritë, tela, gomat, automjetet, mbetjet e ndërtimit, vajrat minerale, pajisjet elektrike dhe elektronike. Legjislacioni më i fundit dhe më i rëndësishëm është ligji 4763/2020 për "Zbatimin e Direktivës 2019/904/BE. Zbatimi i tij është basti më i rëndësishëm i ditëve të sotme. Sipas një raporti të shpallur nga Enti i Statistikave Greke (ELSTAT) të dhënat e prodhimit dhe menaxhimit të mbetjeve të ngurta të vitit 2018, viti më i fundit i analizuar plotësisht, të cilat i mbledh nëpërmjet burimeve administrative. Me pak fjalë, rikuperimi pas procesit të riciklimit është në nivelin 10,7 % të të gjithë sasisë së mbetjeve. Sidomos gjatë vitit 2018, duhet theksuar se prodhimi i mbetjeve arriti në 45,592,603 ton dhe paraqitet, një rënie prej 37,0% krahasuar me vitin 2016. Përkatësisht menaxhimi i mbetjeve është rregulluar në 42,651,993 ton ndërsa ka shënuar një rënie prej 39,06% në krahasim me 39,0%. Sa i përket kategorive të mbetjeve të krijuara, në vitin 2018, "Mbetjet minerale dhe veprimtaritë e tjera" përbëjnë 79,5% të totalit të mbetjeve të gjeneruara dhe "Mbetje të ngurta bashkiake" përbëjnë 11,8% Hierarkia e përgjegjësisë për menaxhimin e mbetjeve është si më poshtë: Qeveria propozon legjislacionin dhe planifikimin kombëtar, planet rajonale dhe skemat financiare për menaxhimin e mbetjeve përgatiten nga qarqet dhe bashkitë e organizuara në "Bordet e administrimit të mbetjeve të ngurta" të cilët kanë për detyrë zbatimin specifik të planifikimit. Për sa i përket riciklimit ata bashkëpunojnë me kompani të nivelit kombëtar të mbështetur financiarisht nga prodhuesit. Është e rëndësishme të thuhet se çdo ambicie për të përmirësuar përqindjet e riciklimit dhe rikuperimit duhet marrë parasysh rëndësia e

fushatës, veçanërisht ndaj të rriturve. Besueshmëria tek i gjithë procesit i riciklimit, veçanërisht sistemit të grumbullimit dhe transportit, rrit besimin dhe përkushtimin e njerëzve, veçanërisht të të rriturve. Duke marrë parasysh që shumë nga lëndët shkollore përfshijnë përmbajtje në lidhje me çështjet mjedisore dhe mbetjeve, mund të thuhet se edukimi mjedisor dhe menaxhimi i mbetjeve janë të përfshirë mjaft mirë në kurrikulën formale të shkollave greke. Fushatat për të mbajtur gjallë mesazhin e reduktimit, ripërdorimit, riciklimit zhvillohen dhe paguhen nga shoqëria jofitimprurëse, e themeluar sipas dispozitave të ligjit dhe e mbështetur financiarisht nga prodhuesit. Gjithashtu, nga EOAN, agjencia kombëtare e riciklimit.

Sfidat kryesore sot në lidhje me perspektivat greke të riciklimit janë: zbatimi i një kalimi nga sistemi me dy kosha në një sistem të shumëfishtë me 4 kosha, përfshirë atë "kafe" për pjesën organike; arritjen e një progresi të dukshëm në fushën e grumbullimit dhe riciklimit të mbetjeve të ndërtimit; arritjen e një progresi real në lidhje me trajtimin e sigurt dhe ciklik të mbetjeve toksike, duke përfshirë trajtimin e produkteve me përmbajtje azbesti dhe përmirësimin e sensibilizimit të popullsisë në lidhje me reduktimin e mbetjeve, riciklimin dhe praktikat e ekonomisë ciklike.

Itali

Çuditërisht Italia është në krye në Evropë në sektorin e riciklimit.

Sot Italia është vendi që riciklon më shumë duke qenë midis 5 vendeve më të industrializuara të Bashkimit Evropian: më shumë se Franca, më shumë se Gjermania, shumë më tepër se mesatarja e BE-së që është vetëm 37%. Italia riciklon 76.9% të mbetjeve të saj, siç zbulohet nga Eurostat, zyra statistikore e Bashkimit Evropian. Mesatarja evropiane është vetëm 37%, më pak se gjysma e asaj të Italisë. Italia riciklon 56.4 milionë tonë.

Flukset më të rëndësishme për Italinë përfaqësohen nga mbetjet tradicionale të riciklueshme (letër, plastikë, qelq, metale, dru, tekstile): 26 milionë tonë; pasuar nga mbetjet e përziera të dërguara në përzgjedhje (14 milionë), mbetjet organike dhe të gjelbra (6 milionë) dhe mbetjet kimike (1.7 milionë). Italia është gjithashtu vendi i dytë evropian, pas Gjermanisë, për nga qarkullimi dhe punonjësit në sektorin e përgatitjes për riciklim.

Në përgjithësi, në Itali ka më shumë se 10,500 kompani që, pavarësisht nga sektori i tyre ekonomik, kryejnë aktualisht aktivitete të menaxhimit të mbetjeve me qëllim rikuperimin ose asgjësimin e tyre. Impiantet ku riciklohen mbetjet numëronin rreth 7200 në vitin 2015 dhe peshojnë kështu 60% të numrit total të menaxhuesve të mbetjeve në Itali; punonjësit e punësuar aktualisht nga këta drejtues janë pothuajse 135,000. Përafërsisht 55% e objekteve të ricikluesve ndodhen në Italinë veriore, 20% në Italinë qendrore dhe 25% në jug dhe Ishujt, dhe ata punësojnë, sipas kësaj radhe, gati 60%, 15% dhe pak më shumë se 25% të punonjësve në mbarë vendin. Analizat e kryera nga Ecocerved, një kompani konsorciumi të sistemit italian të Dhomave të Tregtisë, mbi universin e ricikluesve të materialeve tregojnë se qarkullimi i përgjithshëm vjetor i sistemit mund të vlerësohet në rreth 39 miliardë euro dhe vlera e shtuar e prodhuar nga industria e riciklimit. dmth rritja e vlerës që ndodh brenda prodhimit dhe shpërndarjes së mallrave dhe shërbimeve përfundimtare falë ndërhyrjes së faktorëve të prodhimit (kapitalit dhe punës) duke filluar nga mallrat dhe burimet primare fillestare, arriti në 12.6 miliardë euro në vitin 2015, ekuivalente me rreth 1% të PBB-së italiane. Asgjësimi i mbetjeve në Itali rregullohej organikisht me Dekretin Presidencial 915 të 10 Shtatorit 1982, i nxjerrë në zbatim të Direktivave të EEC Nr. 75/442 . Mbledhja e veçantë në Itali është bërë e detyrueshme që nga viti 2015, me hyrjen në fuqi të Dekretit Legjislativ nr. 205/2010. Megjithatë, nuk është e njëanshme për të gjitha rajonet, megjithëse mund të identifikohen rregulla të përbashkëta për asgjësimin e duhur të materialeve. Ajo që ndryshon më shpesh është mënyra e dërgimit të mbetjeve, por në fakt shumë rregulla janë të ngjashme. Nëse grumbullimi i padiferencuar i mbetjeve nuk kryhet në mënyrë korrekte, komunat kanë të drejtë të gjobisin qytetarët me gjobë nga 25 deri në 620 euro, varësisht nga lloji i shkeljes.

Poland

Baza ligjore e menaxhimit të mbetjeve dhe përgjegjësitë institucionale, në Poloni, janë Akti për ruajtjen e pastërtisë dhe rendit në komuna, së bashku me ndryshimet e datës 13.09.1996, versioni i fundit 15.06.2021 dhe Ligji për mbetjet, i ndryshuar më 14.12. 2012. Përgjegjësitë për menaxhimin e mbetjeve në Poloni ndahen në tre nivele. Ministria e Klimës dhe Mjedisit është në krye të piramidës. Ai është

përgjegjës për krijimin e rregullave ligjore dhe mbikëqyr një numër organesh kombëtare që merren me lloje specifike mbetjesh (p.sh. Impianti i Menaxhimit të Mbetjeve Radioaktive, Fondi Kombëtar për Mbrojtjen e Mjedisit dhe Menaxhimin e Ujërave, Instituti për Ekologjinë e Zonave Industriale). Rajonet zhvillojnë Planin Rajonal të Menaxhimit të Mbetjeve, i cili përmban ndarjen në provinca komunale të menaxhimit të mbetjeve. Rajoni tregon instalimet komunale rajonale të përpunimit të mbetjeve. Komunitat sigurojnë përgatitjet për ripërdorimin dhe riciklimin e mbetjeve dhe mbetjeve të grumbulluara në mënyrë selektive të krijuara në procesin e renditjes. Ata gjithashtu përcaktuan tarifën për menaxhimin e mbeturinave komunale. Ndërgjegjësimi ekologjik i polakëve po rritet, këtë e tregojnë sondazhet vjetore të kryera nga Ministria e Klimës dhe Mjedisit. Ndotja e ajrit, menaxhimi joefektiv i mbetjeve dhe ndotja e ujit u vunë në dukje në sondazhet e polakëve si problemet më të mëdha të mjedisit natyror. Ndërgjegjësimi ekologjik po rritet falë fushatave informuese dhe veprimeve të tjera të ndërmarra nga OJQ-të dhe ministrinë. Duhet theksuar se përmbajtja ekologjike është pjesë e kurrikulës arsimore në shkollat fillore dhe të mesme. Përveç kësaj, Ministria e Arsimit kryen një sërë aktivitete në promovimin e edukimit mjedisor, si olimpiada në lëndët si në gjeografi dhe njohuri ekologjike (ku marrin pjesë 26.000 nxënës). Ministria organizon edhe trajnime për mësuesit në fushën e ekologjisë. Ka një sërë sfidash me të cilat Polonia duhet të përballë për sa i përket menaxhimit të mbetjeve, të tilla si rritja e mëtejshme e tarifave të menaxhimit të mbetjeve komunale të paguara nga pronarët e pronave ose përfundimi i metodave të menaxhimit të mbetjeve komunale.

Romania

Aktet kryesore normative që rregullojnë menaxhimin e mbetjeve në Rumani janë ligji nr. 211, datë 15 nëntor 2011 për masat e nevojshme për mbrojtjen e mjedisit dhe shëndetit publik, duke parandaluar ose reduktuar efektet negative të shkaktuara nga gjenerimi dhe menaxhimi i mbetjeve dhe duke ulur efektet e përgjithshme të përdorimit të burimeve dhe duke rritur efikasitetin e përdorimit dhe vendimmarrjes së tyre. nr. 1470, datë 9 shtator 2004 për miratimin e Strategjisë Kombëtare të Menaxhimit të Mbetjeve dhe Planit Kombëtar të Menaxhimit të Mbetjeve. Tregu i

mbetjeve është një nga temat më komplekse për t'u trajtuar, sepse po flasim për dy aspekte të rëndësishme: një legjislacion që ndryshon vazhdimisht dhe duhet bërë popullin përgjegjëse. Vitet e fundit, Rumania ka bërë shumë përpjekje për t'u lidhur me liderët e riciklimit në Evropë. Departamenti i Komisionit Evropian përgjegjës për publikimin e statistikave të krahasueshme për të gjithë territorin e BE-së njoftoi se, për vitin 2018, Rumania ricikloi 43% të mbetjeve të ambalazheve plastike. Fatkeqësisht, është në fundi të vendeve të Evropës për sa i përket riciklimit, me një normë katër herë më të ulët se mesatarja evropiane, duke reflektuar situatën katastrofike të menaxhimit të mbetjeve në vend. Deri në vitin 2020, Rumania duhej të arrinte një normë riciklimi 50% në mënyrë që të mos penalizohej nga Bashkimi Evropian. Ky objektivi është humbur, vetëm duke pasur parasysh këtë 11% e mbetjeve bashkiake u ricikluan, duke e vendosur Rumaninë në shkallën e dytë më të ulët të riciklimit në BE. Pragu tjetër duhet të arrihet në vitin 2025, kur Rumania duhet të arrijë një normë riciklimi prej 55%, një objektivi i vështirë për t'u arritur për vendin, i cili ende po lufton me mbylljen e deponive të paligjshme dhe importet e paligjshme të mbetjeve. E cila çon në një sfidë tjetër, Rumania duhet të zvogëlojë sasinë e mbetjeve komunale të depozituara deri në 10% deri në vitin 2035. Autoriteti kompetent i vendimmarrjes dhe kontrollit në fushën e menaxhimit të mbetjeve është Ministria e Mjedisit (MM). Sipas dispozitave ligjore, Ministria e Mjedisit ushtron politikën kombëtare në fushën e menaxhimit të mbetjeve, duke përbushur rolin e autoritetit shtetëror, sintezës, koordinimit dhe kontrollit, drejtpërdrejt ose nëpërmjet organeve teknike të specializuara, autoriteteve ose institucioneve publike në varësi, të koordinuar ose nën autoritetin e ministrisë. Krahasuar me vendet evropiane, Rumania është ende në fillim për sa i përket nivelit të arsimimit dhe ndërgjegjësimit për rëndësinë e grumbullimit dhe riciklimit të veçantë. Sjellja e qytetarëve është vendimtare për rritjen e sasisë dhe cilësisë së mbetjeve të grumbulluar. Në të njëjtën kohë, procesi i grumbullimit të ndarë nuk është aq i aksesueshëm sa jashtë vendit dhe ekziston një nevojë e qartë për të rritur infrastrukturën në mënyrë që të jetë e aksesueshme për sa më shumë qytetarë. Në pritje të masave nga shteti për të vendosur, mbështetur dhe lehtësuar grumbullimin dhe reduktimin selektiv të mbetjeve që përfundojnë në vendgrumbullime, fati i mjedisit është në dorën e qytetarit, në përpjekjet dhe zgjedhjet që qytetarët janë të gatshëm të bëjnë për një ambient të pastërt. Për të ndihmuar ata që zgjedhin

vullnetarisht të riciklojnë, “ViitorPlus Association for Sustainable Development” ka krijuar “Hartën e Riciklimit”, platformën e parë kombëtare, interaktive, sipas kategorive, e cila lejon identifikimin dhe vendndodhjen e pikave selektive të grumbullimit të mbetjeve të riciklueshme në Rumani. Gjithashtu, u ofron përdoruesve mundësinë për të kontribuar në bazën e të dhënave tek harta duke shtuar pika të reja selective të grumbullimit. Projektet e ViitorPlus përfshijnë "EcOprovocarea", një program arsimor jashtëshkollor për mbrojtjen e mjedisit për nxënësit e shkollave të mesme dhe nxënësit e shkollave nëntë vjecare dhe "BiroulECO", një këshillim dhe trajnim kushtuar kompanive që duan të reduktojnë ndikimin në mjedis të krijuar nga aktivitetet e zyrës.

Mbledhja e të dhënave

IO1- Praktikant më të mira për "riciklimin rastësor krijues" midis NJEREZVE TË RRITUR është një analizë mbi gjendjen e artit rreth riciklimit rastësor krijues; aktivitetet të krijimit të objekteve të reja, dekorative, por që nuk janë të nevojshme menjëherë për një fushë specifike, duke filluar nga një grup mbetjesh materiale në dispozicion.

Të gjitha të dhënat, në lidhje me sjelljet e riciklimit dhe riciklimin e rastësor krijues, u mbledhën përmes pyetësorëve të aplikuar, fokus grupeve dhe intervistave. Të gjashtë partnerët e projektit u përfshinë dhe në fund të procesit rezultuan një numër prej 203 përgjigjesh; U aplikuan 137 pyetësorë, 7 fokus grupe me 56 pjesëmarrës dhe 8 intervista me 10 pjesëmarrës.

Të dhënat demografike

Të gjitha të dhënat demografike janë mbledhur në mënyrë anonime. Për këtë qëllim, nga pjesëmarrësit u depozituan pyetësorë të thjeshtë në fillim të çdo aktiviteti. Grupi i të anketuarve është formuar nga 144 femra (70,94%) dhe 59 meshkuj (29,06%).

- Nga ndarja sipas grupmoshave të pjesëmarrësve rezultoi se:

- - 72 persona ishin nga 36 deri në 45 vjeç,
- - 53 persona të moshës nga 46 deri në 60 vjeç,
- - 40 persona nga 25 deri në 35 vjeç,
- - 16 persona mbi 60 vjeç
- - 22 persona më të rinj se 24 vjeç.

Sjellja dhe zakonet e riciklimit

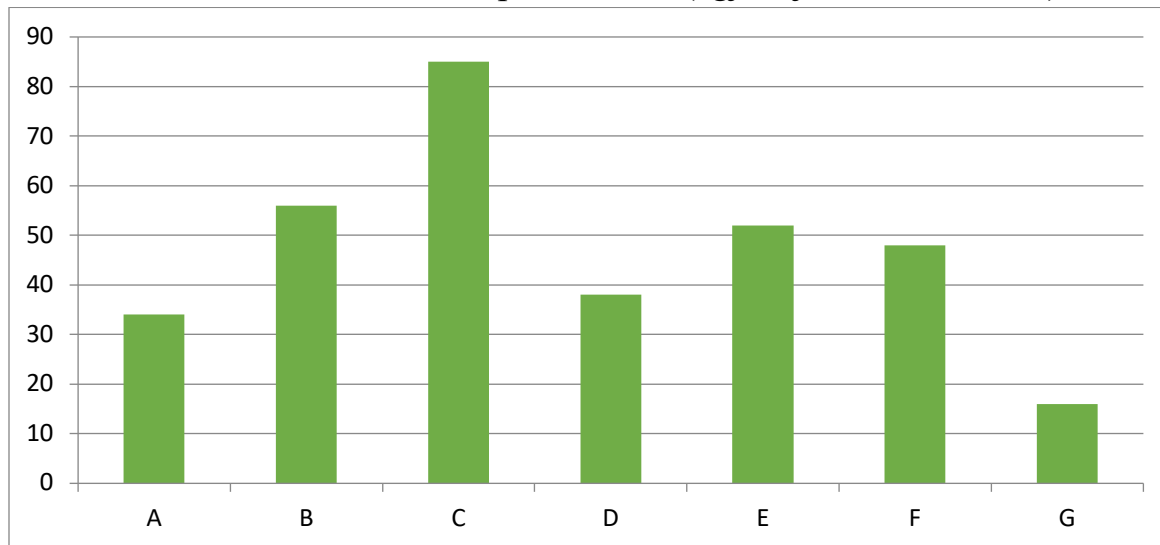
Çdo vend është i ndryshëm dhe zakonet dhe sjelljet e riciklimit që rezultojnë janë gjithashtu shumë specifike dhe të ndryshme nga një vend në tjetrin. Përqindja kumulative për të gjitha vendet e përfshira në analizë është 83% njerëz që riciklojnë kundrejt 17% njerëz që thonë se nuk riciklojnë.

Vendi i parë si materiali më i ricikluar është ambalazhi prej letre/kartoni. Pozicioni i dytë, në nivele të barabarta, është xhami, plastikë për kafshë, plastikë të tjera, bateri dhe akumulatorë. Alumini, vajrat dhe tekstilet janë në vendin e tretë. Kategoria më pak e ricikluar është çeliku, druri dhe gomat. Për sa i përket frekuencës së riciklimit, 82,75% e të anketuarve riciklojnë në baza ditore, 6,9% riciklojnë çdo javë, 3,45% një herë në muaj dhe një përqindje prej 6,9% janë përgjigjur "jo i sigurt".

Secili i anketuar ka motivimin e vet për riciklim. Shumica e të anketuarve, gjatë riciklimit, mendojnë për mbrojtjen e kafshëve të egra dhe burimeve të kufizuara të planetit. Më shumë se gjysma e njerëzve të pyetur ishin të emocionuar nga ideja e riciklimit si një mënyrë për të shpëtuar jetën e oqeanit.

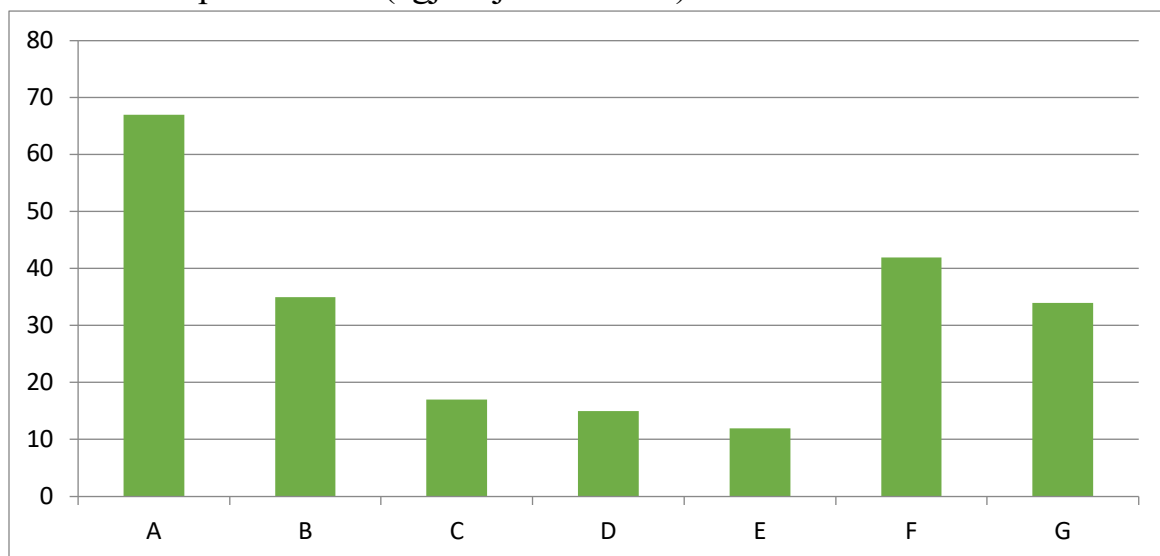
Si reduktimi i landfilleve ashtu edhe problemet ekzistuese klimatike janë dy arsye të tjera kryesore për shqetësimin e atyre që riciklojnë. Disa të anketuar sugjeruan problemet ekonomike, duke thënë se riciklimi mund të ndihmojë në zgjidhjen e tyre. Një e treta e njerëzve theksuan se riciklimi zgjon një ndjenjë mirëqenieje dhe në të njëjtën kohë mund të kursejë energji. Ka të anketuar që janë përgjigjur se po riciklojnë sepse është i detyrueshëm, duke pasur parasysh se riciklimi nuk është efikas, është i vështirë, se u mungon informacioni për riciklimin, se duhet të ketë më shumë kosha riciklimi ose thjesht nuk dinë metoda me të cilat ata mund të ripërdorë atë që zakonisht hidhet.

Motivim për riciklim (zgjedhje të shumfishtë)

- A - Riciklimi kursen energji – 34 opinione
- B - Riciklimi redukton landfilld – 56 opinione
- C - Riciklimi ruan burimet tona dhe mbron jetën e egër – 85 opinione
- D - Riciklimi është i mirë për ekonominë – 38 opinione
- E - Riciklimi ndihmon problemet tona klimatike – 52 opinione
- F - Riciklimi më bën të ndihem më mirë – 48 opinione
- G - Riciklimi është i detyrueshëm me ligj në vendin/zonën time – 16 opinione

Demotivimi për riciklim (zgjedhje të shumta)

- A - Plehrat janë një dhimbje në sy – 67 mendime
- B - Nëse më paguanin, do të ricikloja - 35 opinione

C - Riciklimi nuk bën dallim. Pra, pse ta bëni atë? – 17 mendime

D - Është shumë e vështirë për t'u bërë – 15 opinione E - Riciklimi është i mërzitshëm – 12 mendime

F - Nuk kam kohë për të ricikluar - 42 mendime

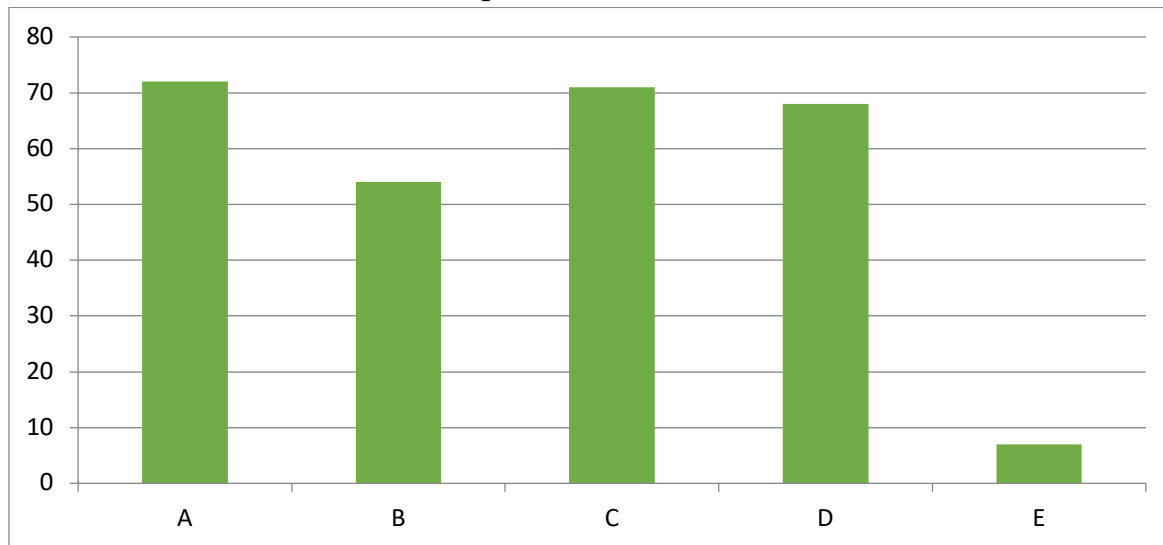
G - Të tjera – 34 mendime

Edhe pse më shumë se tre të katërtat e të gjithë të anketuarve thonë se riciklojnë, ata pranojnë se ka disa arsye për t'u demotivuar dhe frustruar me riciklimin. Ndër arsyet që i demotivojnë të riciklojnë janë: mungesa e koshave të veçantë, mungesa e informacionit për ripërdorimin e mbetjeve, mungesa e informacionit për rezultatet e riciklimit, mungesa e koshave të kompostimit, kostoja me riciklimin, zhgënjimi me bashkëqytetarët që nuk riciklojnë, ambalazhim kompleks që e bën të vështirë riciklimin, mendimi se riciklimi i tij nuk është efektiv ose nuk bëhet siç duhet nga kompanitë grumbulluese. Edhe pse të demotivuar dhe të frustruar, kryesisht me autoritetet shtetërore përgjegjëse për menaxhimin e riciklimit, ekziston një ndjenjë e fortë ndërgjegjësimit në lidhje me rëndësinë e riciklimit dhe mundësinë e transformimit të mbetjeve në produkte të reja (62,07% të vetëdijshëm për mundësinë kundrejt 37,93 % jo në dijeni). Ajo lind dëshirën për të qenë në gjendje për të bërë diçka, qoftë edhe në një shkallë të vogël. Më shumë se tre të katërtat e të anketuarve mendojnë se, duke ditur se nga mbetjet e tyre të grumbulluara

do të dalë diçka tjetër ose duke ditur veten se si të ripërdorin mbetjet, ata mund të jenë shumë më të vendosur për të ricikluar (67,88% e produkteve të tyre të bëra nga mbeturinat,

49,64% nuk zotërojnë produkte të tilla dhe 30,66% nuk e dinë nëse zotërojnë produkte të tilla).

Ndikim pozitiv në zakonet e riciklimit

A - Më shumë kosha riciklimi – 72 opinione

B - Bëjini koshat të aksesueshëm/të dukshëm duke përdorur tabela – 54 opinione

C - Duke ditur që nga mbeturinat e mia do të dalë diçka tjetër – 71 mendime

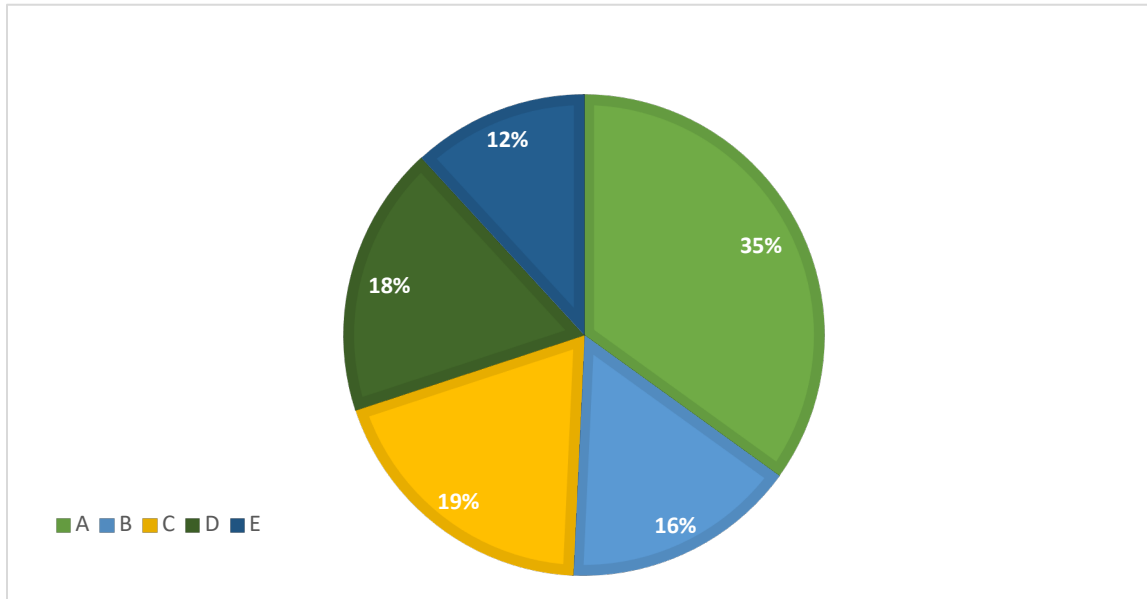
D - Njohja e mënyrës se si mund të ripërdorja mbetjet e mia – 68 opinione

E - Tjetër – 7 mendime

Gjithashtu, ndër gjërat që mund të ndikojnë pozitivisht në zakonet e riciklimit janë rregulli më i favorshëm, shpërblimet për personat që riciklojnë, tarifa e ulët e plehrave apo më shumë pikë për grumbullimin e mbetjeve.

Më shumë se një e treta e të anketuarve (36,95%) do të blejnë produkte të bëra nga mbeturinat "kur është e mundur", një e treta tjetër do të blejë "shpesh" (14,78%) ose "ndonjëherë" (20,69%) dhe më pak se një e treta do të blejë "rrallë" (18,23%) ose "kurrë" (9,36%). Edhe pse më shumë se një e treta e të anketuarve janë të gatshëm të blejnë produkte të prodhuara nga mbeturinat, ekziston një ndjesi e përgjithshme që të gjitha produktet e bëra nga mbeturinat janë më të shtrenjta se ato të zakonshmet dhe jo të gjithë të anketuarit janë të gatshëm të paguajnë më shumë për produkte të tilla.

Përgjigjet ndaj vullnetit për të paguar më shumë për një produkt të bërë nga mbeturinat

- A - Po, kur është e mundur (35%)
- B - Po, shpesh (16%)
- C - Po, ndonjëherë (19%)
- D - Po, por rrallë (18%)
- E - Jo, kurrë (12%)

Për sa i përket njohurive të kompanive që shesin mallra/produkte të bëra nga mbetjet ka disa emra që përmenden shpesh si H&M, Coca Cola, Ikea, Decathlon, Zara, Lidl, Levi's, Eorl'd Eildlife Fund, Adidas, Calzedonia.

Lista e pro dhe kundër

Gjatë fokus grupeve dhe intervistave, në dritën e diskutimeve të lira, dolën opinione dhe mendime më specifike të pjesëmarrësve, me një rëndësi të madhe, për riciklimin dhe për riciklimin rastësor krijues.

Deklarata të rëndësishme që tregojnë perspektivat e konsumatorëve për riciklimin, riciklimin e mallrave dhe mallrat e prodhuara nga mbeturinat u përpiluan në dy kategori, në varësi të faktit nëse ato janë pozitive (PRO) ose negative (KON).

Deklaratat më të rëndësishme, të marra gjatë fokus grupeve dhe intervistave, janë dhënë më poshtë:

PRO

- Është “diçka e mirë” për të mbrojtur mjedisin dhe për t'i dhënë një të ardhme më të mirë brezave të ardhshëm.
- Ndjeheni më mirë kur dini se diçka është kursyer dhe shpenzimet janë kursyer.
- Nuk ka investime për objekte të reja.
- Aktivitet relaksues dhe përmirëson kreativitetin e njerëzve.
- Mbrojtja e mjedisit dhe ndihma e krijesave të oqeaneve për të mbijetuar.
- Tendencat e dizajnit kanë ndryshuar. Vëmendje i kushtohet ripërdorimit të burimeve.
- Trendi global - njerëzit janë konsumatorë gjithnjë e më të vetëdijshëm.
- Potenciali për edukimin e të rinjve me vetëdije për mjedisin dhe materialet.

Kundër

- Mungesa e njohurive në lidhje me riciklimin duke treguar mungesë motivimi për ta bërë atë.
- Riciklimi përmes iniciativave të artit shihet si i paaftë për të zgjidhur problemet e punësimit dhe problemet mjedisore.
- Riciklimi përmes artit nuk mund të shihet si profesion ndërkohë që njerëzit kërkojnë të ndërtojnë kapacitetet e tyre drejt një profesioni të vërtetë.
- Nëse e filloni riciklimin profesionalisht, është mjaft e vështirë të sigurosh jetesën prej tij.
- Objektet e ricikluara janë më të shtrenjta se ato të zakonshmet.
- Probleme me zbatimin e ligjit në lidhje me menaxhimin e mbetjeve dhe gjithashtu mungesë bashkëpunimi të kompanive të ndryshme me institucionet që duhet të menaxhojnë mbetjet dhe mjedisin.
- Riciklimi përmes artit nuk mund të ketë efektet e mëdha që kërkohen për mjedisin. Duhet të jetë pjesë e një nisme më të madhe.
- Të gjitha nismat e OJQ-ve u mungon qëndrueshmëria në planin afatgjatë.

- Mungesa e parave dhe e mjediseve për të realizuar aktivitete të tilla, për të shndërruar mbetjet në produkte të reja.
- Nuk ka rregullore ligjore apo subvencione që mund të nxisin riciklimin.

Koleksioni i praktikave më të mira

Përgjatë të gjitha aktiviteteve dhe hulumtimeve në zyrë u mbledhën 20 praktikat më të mira.

IO1-Albania_01_RecycledJeans - Prodhim dhe shitje çantash për blerje dhe aksesore nga xhinse të ricikluara.

IO1-Albania_02_GlassOltaDokle - Shishe qelqi të ricikluar, kavanoza Enë të tjera qelqi vizatohen dhe zbukurohen me zbukurime që i japin çdo shishe, kavanoz apo enë tjetër një jetë të re.

Agjencia IO1-Albania_03_AULEDA - Agjencia AULEDA forcon dhe promovon një zhvillim të qëndrueshëm dhe gjithëpërfshirës të Qarkut të Vlorës.

IO1-Albania_04_ArtPasticRecycle - Propozimi synonte të prezantonte një nga veprimet më inovative për të kapërcyer problemin shumë kompleks të ndotjes së mjedisit dhe përdorimit/riciklimit të mbetjeve.

IO1-Greece_01_JeelryComputerEaste - Bizhuteri të bëra nga pjesë kompjuteri të ripërdorura.

IO1-Greece_02_PlastikourgeioLabAndShop - PLASTIKOURGEIO LAB dhe SHOP janë të dyja, një punëtori riciklimi-rikuperimi-shfrytëzimi dhe një dyqan shitjeje. Ata krijojnë dhe ofrojnë enët e tavolinës për shtëpi, zyrë, pushime, kampe, piknik me synimin që të jenë produkte ekologjike, miqësore me njerëzit dhe mjedisin, të cilat janë alternativa ndaj objekteve plastike që përdorim në jetën tonë të përditshme. Në këtë dyqan mund të gjeni edhe sende dekorative dhe të dobishme të përditshme, të punuara në punishte. Ata janë anëtarë të departamentit grek të komunitetit ndërkombëtar të plastikës së çmuar. **IO1-Greece_03_BlueCycle** - BlueCycle është një program ekonomie blu dhe rrethore që synon përdorimin e plastikës që rrjedh nga peshkimi dhe transporti. Synimi është krijimi i lëndëve të para me cilësi të lartë, të përshtatshme për riintegrim në industri dhe promovimi i një qasjeje holistike për trajtimin e problemit të mbetjeve plastike që përfundojnë në

det. Programi BlueCycle funksionon nën kujdesin e Fondacionit Aikaterini Laskaridis.

IO1-Greece_04_2plus1equals2 - "2ËO+1NE=2" është një markë etike e stilistëve të veshjeve të veshjeve.

IO1-Greece_05_Halkyon - Riciklimi i mbetjeve të natyrës.

IO1-Greece_06_RecycleAtSource - Riciklimi i Mbetjeve të Pajisjeve Elektronike dhe Elektrike – ËEEE.

IO1-Greece_07_FabricRepublic - Riciklimi i rrobave dhe pëlhurave. Fabric Republic është një sistem inovativ dhe i integruar i menaxhimit të veshjeve të tepërta që fokusohet në nevojat e sotme sociale, qëndrueshmërinë dhe zhvillimin e qëndrueshëm.

IO1-Italy_01_FiorDiIdeeInBarattolo - Produkte të punuar me dorë, të bëra nga mbeturina dhe lule natyrale.

IO1-Italy_02_ChristmasDecorations - Dekorime për Krishtlindje të bëra nga xhami i thyer.

IO1-Italy_03_FloëerPots - Kuti lulesh me peshqir të vjetër.

IO1-Poland_01_KapsArt - Kjo është një nga markat e specializuara në riciklimin e tapave të kafesë Nespresso.

IO1-Poland_02_PracoëniaMozaiki - Punëtorja e Mozaikut u krijua nga një artist disa vite më parë. Ajo është vendosur në mjedisin unik të Księży Młyn - Kompleksi fabrika-rezidenciale në lumin Jasień i cili u ndërtua në shekullin e 19-të nga Karol Scheibler, industrialisti më i pasur i Lodz-it. Punëtorja e Mozaikut është e specializuar në bizhuteri unike me mikromozaik. Përveç kësaj, Ëorkshop-i i Mozaikut organizon një galeri, organizon punëtori artistike dhe shfaqje mozaiku.

IO1-Poland_03_UpLife - Up life është emri i Fondacionit dhe një markë produktesh që janë zhvilluar nga kjo organizatë. Misioni i organizatës është të transferojë ndërgjegjësimin ekologjik në veprim (punëtori artistike për riciklimin, punëtoritë e kuzhinës mbi kuzhinën e perimeve) dhe në profilaksinë shëndetësore (stërvitje për vrapim të ngadaltë). Fondacioni është krijuar në vitin 2017 nga dy gra me interesa artistike.

IO1-Romania_01_CapsCarpet - Tapet nga tapat e shisheve plastike. Tapat e shisheve plastike përdoren për të formuar qilima të formave dhe ngjyrave të

ndryshme. Kapelat e së njëjtës ngjyrë ose me ngjyra të ndryshme mund të përdoren për të formuar modele sa më të larmishme.

IO1-Romania_02_PlasticBottleDeco - Ide të zgjuara për të përdorur shishe plastike.

IO1-Romania_03_ArtisanalSoap - Prodhimi i sapunit të bërë vetë, përbërësi kryesor i të cilit është vaji i përdorur. Prodhimi i këtij lloji sapuni shtëpiak, përbërësi kryesor i të cilit është vaji i përdorur, është shumë i mirë si për lëkurën dhe veshjen, ashtu edhe për kujdesin ndaj mjedisit.

Shënim - Ky raport shoqërohet, si dokumente të veçanta, nga 20 praktikat e mira të mbledhura, të përmendura më sipër.